

"דלת פתוחה"

האגודה הישראלית לתכנון המשפחה

ע"ר 580030179 (תרומה מוכרת ע"י מס הכנסה לפי סעיף 46 לחוק)

נייר עמדה בנושא:

עדכון התווית גיל השימוש באמצעי מניעה לשעת חירום

יוני 2016

עמותת "דלת פתוחה" (האגודה הישראלית לתכנון המשפחה) הוקמה בשנת 1966 והיא הענף הישראלי של ארגון העולמי **International Planned Parenthood Federation (IPPF)**. מאז הקמתה, פועלת העמותה ומשפיעה על חקיקה ומדיניות, כמו גם על פיתוח והקמה של שירותים בישראל. "דלת פתוחה" היא הגורם המוביל בישראל בתחום מיניות בריאה ואחריות, זאת בזכות פעילות רבת שנים ליצירה ולפיתוח מקורות מידע ובזכות הפעלת רשת מרכזי ייעוץ לנוער ולצעירים, הפרוסה בכל רחבי הארץ ופועלת מאז שנת 1984. הרשת מתמחה בהנגשת שירותי בריאות מינית: ייעוץ לתכנון משפחה, בדיקות למחלות מין, בדיקות גניקולוגיות, בדיקות הריון, הסברה על אמצעי מניעה, מין בטוח ושיקולים לקיום יחסי מין. השירות "דלת פתוחה" הוא אנונימי וללא עלות, מה שמאפשר לפנות ללא חשש מיידוע ההורים, או חשש מסטיגמה חברתית ומבושה, ואליו מתקבלות מידי שנה כ- 20,000 פניות. בנוסף לפניות אלו יש כמיליון כניסות לאתר האינטרנט המנגיש מידע על בריאות מינית.

דפוסי יחסי מין בגיל ההתבגרות

בשנים האחרונות זוכה התחום של גיל ההתבגרות להכרה אקדמית, חוקית וחברתית כגיל בו מתקיימת התפתחות אישית, קוגניטיבית, רגשית וזהותית, וכגיל בו האנטומיה האישית צומחת במהירות, כפי שצוין בדו"ח המסכם של הוועדה מטעם המועצה הלאומית לפדיאטריה בנושא 'טיפול רפואי בקטינים – גיל ההסכמה וסוגיות משיקות'¹. במקביל, גיל ההתפתחות המינית יורד בהתאמה².

ל"דלת פתוחה" פונים מידי יום עשרות נערות ונערים, המתביישים לפנות למרפאות בקהילה, ובכך מעלים את הסיכון לפגיעה בבריאותם הכללית בכלל, ולבריאותם המינית בפרט. מצב זה עלול להוביל להריון לא מתוכנן, להידבקות במחלות מין, למצוקה נפשית קשה ואף למחשבות אובדניות.

¹ דו"ח מסכם - ועדה מטעם המועצה לאומית לפדיאטריה לנושא: טיפול רפואי בקטינים – גיל ההסכמה וסוגיות משיקות, אוקטובר 2010.

² Parent AS, Teilmann G, Juul A, et al. The timing of normal puberty and the age limits of sexual precocity: Variations around the world, secular trends, and changes after migration. Endocr Rev 2003;24:668-693

”דלת פתוחה”

האגודה הישראלית לתכנון המשפחה

ע”ר 580030179 (תרומה מוכרת ע”י מס הכנסה לפי סעיף 46 לחוק)

שימוש באמצעי מניעה לשעות חירום בארץ ובעולם

1. ארגון הבריאות העולמי מציין את אמצעי המניעה לשעות חירום כתכשיר הכרחי ונגיש בכל מערכת בריאות³. על פי הספרות הרפואית, אמצעי מניעה לשעות חירום אינם מסוכנים לבריאות או לפוריות האישה⁴, ואין כל התוויה נגד שימוש חוזר בגלולה זו. כמו כן, לא קיימת התניה רפואית לגיל השימוש בגלולה זו⁵. על פי פרסום “החברה האירופאית לאמצעי מניעה לשעות חירום” אמצעי מניעה אלו ניתנים בכל מדינות אירופה ללא מרשם בגיל הפוריות, פרט ל-4 מדינות בלבד (בולגריה, צ’כיה, פינלנד, פולין)⁶.
2. בארץ משווקים שלושה מותגים של אמצעי מניעה לשעות חירום: “פוסטינור”/“נורלבו” (Levonorgestrel) ו”אלה” (Ulipristal Acetate). “פוסטינור” ו”נורלבו” נמכרים ללא מרשם, ויעילים עד 72 שעות מקיום יחסי מין לא מוגנים. “אלה” יעיל עד 120 שעות מקיום יחסי מין לא מוגנים, ונדרש עבורו מרשם מרופא/ה. בשנת 2015 נכללה “אלה” בסל הבריאות עבור נשים נפגעות אונס, הפונות למרכזי האונס בבתי החולים.
3. האיחוד האירופאי אימץ את המלצת ארגון התרופות האירופאי והסיר את דרישת המרשם בכל מדינות אירופה לאמצעי מניעה לשעות חירום המכיל Ulipristal Acetate⁷. עד שנת 2016, אמצעי זה יימכר ללא מרשם בכל מדינות אירופה. המדינות שעד היום הסירו את הצורך במרשם לאמצעי זה: אוסטריה, בלגיה, בולגריה, קרואטיה, קפריסין, צ’כיה, דנמרק, פינלנד, צרפת, גרמניה, אירלנד, איטליה, לוקסמבורג, פולין, פורטוגל, רומניה, סלובקיה, ספרד, שוודיה, הולנד ובריטניה.

עמדת “דלת פתוחה” לגבי השימוש באמצעי מניעה לשעות חירום

1. במדינת ישראל התווית גיל השימוש באמצעי מניעה לשעות חירום הינה 16 שנים. התוויה זו אינה עולה בקנה אחד עם עמדת “ארגון הבריאות העולמי”, “החברה הבינ”ל לבריאות המתבגרת/ת”, “הארגון הבינ”ל לאמצעי מניעה לשעות חירום” ו”החברה האירופאית לאמצעי מניעה”, כפי שצוין לעיל.

³ WHO Model List of Essential Medicines. 19th list. Geneva: World Health Organization; 2015, p.33.

⁴ דו”ח ארגון הבריאות העולמי על אמצעי מניעה לשעות חירום, 2010, ע”מ 1:
http://www.cecinfo.org/custom-content/uploads/2014/01/ICEC_WHO-Safety-Statement_2010-english.pdf

⁵ Position paper: Emergency Contraception for Adolescents and Young Adults: Guidance for Health Care Professionals. The Society for Adolescent Health and Medicine. 2014

⁶ דף עובדות של הארגון האירופאי לאמצעי מניעה לשעות חירום, 2014:
<http://www.ec-ec.org/custom-content/uploads/2014/11/Access-to-EC-in-EU-countries.-ECECOct2014.pdf>

⁷ המלצת ארגון התרופות האירופאי שהתקבלה על ידי האיחוד האירופאי:

http://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2015/20150107130448/dec_130448_en.pdf

"דלת פתוחה"

האגודה הישראלית לתכנון המשפחה

ע"ר 580030179 (תרומה מוכרת ע"י מס הכנסה לפי סעיף 46 לחוק)

2. זאת ועוד, החוק במדינת ישראל קובע, כי קטינות רשאיות לעבור הליך של הפסקת הריון ללא ידיעה ו/או הסכמה של אפוטרופוס, וכי גיל ההסכמה החוקי לקיום יחסי מין מלאים הוא גיל 14.

3. יש לציין כי ההסתדרות הרפואית קיימה בשנה האחרונה דיון בנושא גיל ההסכמה מדעת של קטינים וקטינות בתחומים הבריאותיים הקשורים למיניות ולמגדר, והיא תומכת בהורדת גיל ההסכמה מדעת לגיל 14.

לאור האמור לעיל, הרי שלדעתנו יש להוריד את ההתוויה הרפואית לשימוש באמצעי מניעה לשעת חירום לגיל 14, על מנת להוריד את הסיכון להריון בלתי מתוכנן ובכך למנוע את השלכות הבריאותיות והרגשיות של הפסקת הריון.

במקביל לדעתנו יש להסיר את כל החסמים העומדים בפני נערות לשימוש באמצעי מניעה לשעת חירום ולמכור אותם ללא מרשם. העלאת המודעות וניפוץ המיתוסים בקרב רוקחים/ות בנושא אמצעי מניעה לשעת חירום ומיניות בגיל ההתבגרות, הינם נדבך חיוני בהורדת חסמים אלו. נשמח לסייע בבניית הכשרה מעין זו, ובכך לעודד רוקחים/ות להיות שליחים ושליחות של בריאות מינית.

בתודה ובברכה,

שרון צ'רקסקי

מנכ"לית